

UREDBA (EU) 2024/903 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 13. marca 2024

o določitvi ukrepov za visoko raven interoperabilnosti javnega sektorja v Uniji (Akt o interoperabilni Evropi)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 172 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij ⁽²⁾,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Okrepiti je treba razvoj čezmejne interoperabilnosti omrežnih in informacijskih sistemov, ki se uporabljajo za zagotavljanje ali upravljanje javnih storitev v Uniji, da se omogoči sodelovanje javnih uprav v Uniji in zagotovi čezmejno delovanje javnih storitev. Obstoječe neformalno sodelovanje bi bilo treba nadomestiti z jasnim pravnim okvirom, da se omogoči interoperabilnost na različnih upravnih ravneh in sektorjih ter olajša nemoten čezmejni pretok podatkov za resnično evropske digitalne storitve, ki krepijo notranji trg, pri čemer je treba hkrati spoštovati načelo subsidiarnosti. Interoperabilnost javnega sektorja pomembno vpliva tudi na pravico do prostega pretoka blaga, oseb, storitev in kapitala iz Pogodb, saj lahko obremenjujoči upravni postopki ustvarjajo velike ovire, predvsem za mala in srednja podjetja (v nadaljnjem besedilu: MSP).
- (2) S sodelovanjem glede čezmejne interoperabilnosti med organi javnega sektorja je mogoče obravnavati skupne izzive, predvsem v obmejnih regijah, in zagotoviti nemoten čezmejni pretok podatkov.
- (3) Unija in države članice si že več kot dve desetletji prizadevajo za podporo posodobitve javnih uprav z digitalno preobrazbo in za spodbujanje globokih medsebojnih povezav, potrebnih za resnično evropski digitalni prostor. Komisija je v sporočilu z dne 9. marca 2021 z naslovom "Digitalni kompas do leta 2030: evropska pot v digitalno desetletje" poudarila, da je treba pospešiti digitalizacijo javnih storitev do leta 2030, med drugim z zagotavljanjem interoperabilnosti na vseh upravnih ravneh in v javnih storitvah. Poleg tega Sklep (EU) 2022/2481 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾ določa jasen cilj 100-odstotnega spletnega zagotavljanja ključnih javnih storitev do leta 2030. Povrh tega se je zaradi pandemije COVID-19 povečala hitrost digitalizacije, zaradi česar so se morale javne uprave prilagoditi spletnemu modelu, med drugim za čezmejne digitalne javne storitve, pa tudi za pametnejšo in okolju prijaznejšo uporabo tehnologij v skladu s podnebnimi in energetskimi cilji iz evropskega zelenega dogovora ter Uredbe (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾. Cilj te uredbe je znatno prispevati k tem ciljem Unije z vzpostavitvijo okvira za strukturirano sodelovanje na področju čezmejne interoperabilnosti med državami članicami ter med Komisijo in državami članicami v podporo vzpostavitvi digitalnih javnih storitev, kar bo pomagalo zmanjšati stroške za državljane, podjetja in javni sektor ter jim prihranilo čas.

⁽¹⁾ UL C 184, 25.5.2023, str. 28.

⁽²⁾ UL C 257, 21.7.2023, str. 28.

⁽³⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 6. februarja 2024 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 4. marca 2024.

⁽⁴⁾ Sklep (EU) 2022/2481 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o vzpostavitvi programa politike Digitalno desetletje do leta 2030 (UL L 323, 19.12.2022, str. 4).

⁽⁵⁾ Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) (UL L 243, 9.7.2021, str. 1).

- (4) Za izboljšanje čezmejne interoperabilnosti v Uniji je treba poudariti, da interoperabilnost, čeprav je izjemno pomembna, sama po sebi ne zagotavlja dostopnosti in brezhibnosti vseevropskih digitalnih javnih storitev. Celovit in trajnosten ekosistem digitalnih infrastruktur z zadostno finančno podporo je prav tako pomemben za doseganje ciljev, določenih v Sklepu (EU) 2022/2481. V skladu s sporočilom Komisije z dne 30. junija 2021 z naslovom „Dolgoročna vizija za podeželska območja EU – do močnejših, povezanih, odpornih in uspešnih podeželskih območij do leta 2040“ bi bilo treba posebno pozornost nameniti razširitvi povezanosti na podeželska in oddaljena območja v Uniji, območja, ki jih je prizadela industrijska tranzicija, in regije, ki so hudo in stalno prizadete zaradi neugodnih naravnih ali demografskih razmer, kot so otoške, čezmejne in gorske regije, da bi se koristi digitalne preobrazbe uskladile z uveljavljenimi pobudami Unije za večjo regionalno vključenost in povezanost ter jih podpirale.
- (5) Pri razvoju čezmejne interoperabilnosti za vseevropske digitalne javne storitve iz te uredbe bi bilo treba upoštevati pravno interoperabilnost. Pravna interoperabilnost kot katalizator razvoja organizacijske, semantične in tehnične interoperabilnosti olajšuje izkoriščanje prednosti čezmejne interoperabilnosti na splošno, vključno s hitrim dostopom državljanov in podjetij do informacij, hitrejšimi postopki in storitvami ter zmanjšanjem administrativnih ovir. Ker je poleg tega jezikovna ovira ena od ovir za interoperabilnost, ponovno uporabo rešitev in vzpostavitev čezmejnih storitev, je zato semantična interoperabilnost ključna za omogočanje učinkovite komunikacije v raznolikih večjezikovnih okoljih, tudi na regionalni in lokalni ravni.
- (6) Vseevropske digitalne javne storitve so digitalne storitve, ki jih subjekti Unije ali organi javnega sektorja zagotavljajo drug drugemu ali fizičnim ali pravnim osebam v Uniji in za katere je potrebno sodelovanje prek meja držav članic, med subjekti Unije ali med subjekti Unije in organi javnega sektorja z uporabo njihovih omrežnih in informacijskih sistemov. Vseevropske digitalne javne storitve bi morale med drugim vključevati ključne javne storitve, kot so opredeljene v Sklepu (EU) 2022/2481 in zajemajo bistvene storitve, ki so pomembne za prelomne dogodke v življenju fizičnih oseb, kot je zaposlitev ali izbor študija, in za pravne osebe v njihovem poslovnem življenjskem ciklu. Ključne javne storitve vseevropskega pomena bodo imele velike koristi za državljane, ko bodo postale interoperabilne prek meja. Primeri vseevropskih digitalnih javnih storitev so storitve, ki s čezmejno izmenjavo podatkov omogočajo vzajemno priznavanje akademskih diplom ali poklicnih kvalifikacij, izmenjavo podatkov o vozilih za potrebe varnosti v cestnem prometu, dostop do podatkov o socialni varnosti in zdravstvenih podatkov, vključno s potrdili, povezanimi s pandemijami, in potrdili o cepljenju, dostop do sistemov enotnega okenca, izmenjavo informacij v zvezi z obdavčitvijo, carino, akreditacijo javnih razpisov, digitalnimi voznikiškimi dovoljenji ali poslovnimi registri ter na splošno vse tiste storitve, ki izvajajo načelo „samo enkrat“ za dostop do čezmejnih podatkov in njihovo izmenjavo.
- (7) Brez poseganja v pristojnost držav članic, da opredelijo, kaj so javne storitve, se subjekte Unije in organe javnega sektorja spodbuja, da pri zasnovi in razvoju takih storitev v skladu z Evropsko deklaracijo z dne 15. decembra 2022 o digitalnih pravicah in načelih za digitalno desetletje ⁽⁶⁾ upoštevajo potrebe uporabnikov in vprašanje dostopnosti. Poleg tega se subjekte Unije in organe javnega sektorja spodbuja, naj zagotovijo, da lahko invalidi, starejši in druge ranljive skupine uporabljajo javne storitve na ravni storitev, primerljivih s tistimi, ki se zagotavljajo drugim državljanom.
- (8) Nova struktura upravljanja, pri kateri ima osrednjo vlogo Odbor za interoperabilno Evropo (v nadaljnjem besedilu: Odbor), bi morala biti vzpostavljena in imeti zakonsko pooblastilo, da spodbuja, skupaj s Komisijo, nadaljnji razvoj čezmejne interoperabilnosti v Uniji, vključno z evropskim okvirom interoperabilnosti ter drugimi skupnimi pravnimi, organizacijskimi, semantičnimi in tehničnimi interoperabilnostnimi rešitvami, kot so specifikacije in aplikacije. Poleg tega bi bilo treba s to uredbo določiti jasno in zlahka prepoznavno oznako za nekatere interoperabilnostne rešitve (v nadaljnjem besedilu: rešitve interoperabilne Evrope). Spodbujati bi bilo treba oblikovanje živahne skupnosti v zvezi s tehnološkimi rešitvami odprtega upravljanja.
- (9) Regionalni in lokalni organi bodo imeli dejavno vlogo pri razvoju interoperabilnostnih rešitev. Prizadevati bi si morali tudi za vključevanje MSP, raziskovalnih in izobraževalnih organizacij in civilne družbe ter razširjanje rezultatov takšnih izmenjav.

⁽⁶⁾ UL C 23, 23.1.2023, str. 1.

- (10) V interesu skladnega pristopa k interoperabilnosti javnega sektorja v Uniji ter podpiranja načela dobrega upravljanja ter prostega pretoka osebnih in neosebnih podatkov v Uniji je, da se čim bolj uskladijo pravila za vse subjekte Unije in organe javnega sektorja Unije, ki določajo zavezujoče zahteve za vseevropske digitalne javne storitve, ter tako vpliva na zmožnost teh subjektov in organov za izmenjavo podatkov prek njihovih omrežnih in informacijskih sistemov. Ta cilj vključuje Komisijo in druge subjekte Unije ter organe javnega sektorja v državah članicah na vseh upravnih ravneh: nacionalni, regionalni in lokalni. Subjekti Unije imajo pomembno vlogo pri zbiranju podatkov o regulativnem poročanju od držav članic. Področje uporabe te uredbe bi zato moralo zajemati tudi interoperabilnost takih podatkov.
- (11) Temeljna pravica do varstva osebnih podatkov je zaščiten predvsem z uredbama (EU) 2016/679 ⁽⁷⁾ in (EU) 2018/1725 ⁽⁸⁾ Evropskega parlamenta in Sveta. Direktiva 2002/58/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁹⁾ poleg tega varuje zasebno življenje in zaupnost komunikacij, tudi s pogoji za shranjevanje kakršnih koli osebnih in neosebnih podatkov v terminalski opremi in dostopanje do njih prek take opreme. Navedeni zakonodajni akti Unije so podlaga za trajnostno in odgovorno obdelavo podatkov, tudi kadar so nabori podatkov sestavljeni tako iz osebnih kot neosebnih podatkov. Ta uredba dopolnjuje in ne posega v pravo Unije o varstvu osebnih podatkov in zasebnosti, predvsem uredbi (EU) 2016/679 in (EU) 2018/1725 ter Direktivo 2002/58/ES. Nobena določba te uredbe se ne bi smela uporabljati ali razlagati tako, da bi zmanjšala ali omejila pravico do varstva osebnih podatkov ali pravico do zasebnosti in zaupnosti komunikacij.
- (12) Čezmejne interoperabilnosti ne omogočajo le centralizirane digitalne infrastrukture držav članic, temveč tudi decentraliziran pristop. Ta vključuje obstoj zaupanja med javnimi upravami, ki omogoča izmenjavo podatkov med lokalnimi upravami v različnih državah članicah, ne da bi ta nujno potekala prek nacionalnih vozlišč. Zato je treba razviti skupne interoperabilnostne rešitve, ki jih je mogoče ponovno uporabiti na vseh upravnih ravneh. Interoperabilnostne rešitve zajemajo različne oblike, od orodij na višji ravni, kot so konceptualni okviri in smernice, do bolj tehničnih rešitev, kot so referenčne arhitekture, tehnične specifikacije ali standardi. Interoperabilnostne rešitve so lahko tudi konkretne storitve in aplikacije ter dokumentirani tehnični sestavni deli, kot je izvorna koda, vključno z artefakti in modeli umetne inteligence, če obravnavajo pravne, organizacijske, semantične ali tehnične vidike čezmejne interoperabilnosti. Čezmejne digitalne interakcije so vse bolj potrebne, zato je nujno najti rešitve, ki bi to omogočile. Namen te uredbe je olajšati in spodbuditi izmenjavo na vseh upravnih ravneh, odpraviti čezmejne ovire in upravna bremena, ter tako povečati učinkovitost javnih storitev po vsej Uniji.
- (13) Interoperabilnost omogoča uspešno izvajanje politik, predvsem tistih, ki so močno povezane z javnim sektorjem, npr. pravosodje in notranje zadeve, davčna in carinska ureditev, promet, energija, zdravje, kmetijstvo in zaposlovanje, pa tudi z ureditvijo podjetništva in industrije. Vendar je uvedba interoperabilnosti zgolj v enem sektorju povezana s tveganjem, da bi sprejetje različnih ali nezdružljivih rešitev na nacionalni ali sektorski ravni ustvarilo nove elektronske ovire, ki bi ovirale pravilno delovanje notranjega trga in s tem povezan prosti pretok. Poleg tega obstaja tveganje, da bo negativno vplivala na odprtost in konkurenčnost trgov ter na zagotavljanje storitev splošnega interesa za državljane in podjetja. Zato bi morala ta uredba tudi olajšati, spodbujati in uporabljati medsektorsko interoperabilnost ter s tem podpirati odpravo ovir, nezdružljivosti in razdrobljenosti digitalnih javnih storitev.

⁽⁷⁾ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).

⁽⁸⁾ Uredba (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah, organih, uradih in agencijah Unije in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 45/2001 in Sklepa št. 1247/2002/ES (UL L 295, 21.11.2018, str. 39).

⁽⁹⁾ Direktiva 2002/58/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2002 o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij (Direktiva o zasebnosti in elektronskih komunikacijah) (UL L 201, 31.7.2002, str. 37).

- (14) Da bi odpravili razdrobljenost v interoperabilnostnem okolju v Uniji, bi bilo treba spodbujati skupno razumevanje interoperabilnosti v Uniji in celostni pristop k interoperabilnostnim rešitvam. Strukturirano sodelovanje bi moralo podpirati ukrepe za spodbujanje ureditve politike, ki je pripravljena za digitalizacijo in vgrajeno interoperabilnost. Poleg tega bi moralo subjekte Unije in organe javnega sektorja spodbujati k učinkovitemu upravljanju in uporabi infrastruktur za digitalne storitve in njihovih ustreznih komponent, ki omogočajo vzpostavitev in delovanje trajnostnih in učinkovitih javnih storitev, da bi zagotovili njihovo dostopnost vse do najnižje upravne ravni.
- (15) Subjekti Unije in organi javnega sektorja lahko uvedejo zavezujoče zahteve za vseevropske digitalne javne storitve. Za zagotovitev čezmejne izmenjave podatkov v okviru teh storitev bi bilo treba vzpostaviti mehanizem, ki bi omogočal odkrivanje pravnih, organizacijskih, semantičnih in tehničnih ovir za čezmejno interoperabilnost (v nadaljnjem besedilu: ocena interoperabilnosti). Ta mehanizem bi moral zagotavljati ustrezno upoštevanje vidikov čezmejne interoperabilnosti pri vseh odločitvah, ki lahko vplivajo na zasnovo takih storitev.
- (16) Za vzpostavitev zavezujočih zahtev za vseevropske digitalne javne storitve je pomembno, da se v procesu oblikovanja politike v skladu z načelom „privzeto digitalen“ in pristopom „vgrajena interoperabilnost“ čim prej usmerimo na vidik interoperabilnosti. Zato bi moral subjekt Unije ali organ javnega sektorja, ki namerava določiti zavezujoče zahteve v zvezi z eno ali več vseevropskimi digitalnimi javnimi storitvami, ki vplivajo na čezmejno interoperabilnost, na primer med digitalizacijo ključnih javnih storitev iz Sklepa (EU) 2022/2481, izvesti oceno interoperabilnosti. Za zagotovitev uspešnosti in učinkovitosti te naloge lahko država članica določi notranje vire in sodelovanje med svojimi organi javnega sektorja, kot je potrebno za podporo izvajanju teh ocen interoperabilnosti.
- (17) Ocena interoperabilnosti je potrebna, da bi razumeli razsežnost vpliva načrtovanih zahtev ter predlagali ukrepe za izrabo koristi in obravnavanje morebitnih stroškov. V primerih, ko ocena interoperabilnosti ni obvezna, lahko subjekt Unije ali organ javnega sektorja oceno interoperabilnosti izvede prostovoljno. Ta uredba zato spodbuja interoperabilnost na splošno.
- (18) Zavezujoče zahteve vključujejo vse obveznosti, prepovedi, pogoje, merila ali omejitve pravne, organizacijske, semantične ali tehnične narave v okviru zakona, predpisa, upravne določbe, pogodbe, javnega razpisa ali drugega uradnega dokumenta. Zavezujoče zahteve vplivajo na zasnovo, naročanje, razvoj in izvajanje vseevropskih digitalnih javnih storitev ter njihovih omrežnih in informacijskih sistemov, ki se uporabljajo za njihovo zagotavljanje, s čimer vplivajo na dohodni ali izhodni pretok podatkov teh storitev. Vendar naloge, kot so razvojno vzdrževanje, ki ne uvajajo bistvenih sprememb, varnostne ali tehnične posodobitve ali enostavno javno naročanje standardne opreme informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT), običajno ne vplivajo na čezmejno interoperabilnost vseevropskih digitalnih javnih storitev in zato ne terjajo obvezne ocene interoperabilnosti v smislu te uredbe.
- (19) Pristop k izvajanju ocen interoperabilnosti bi moral biti sorazmeren ter diferenciran glede na raven in obseg, v okviru katerega se izvajajo. V nekaterih okoliščinah bi bilo lahko razumno in gospodarno, da je predmet ocene interoperabilnosti obširnejši in ne obsega samo enega projekta, tudi kadar nameravajo organi javnega sektorja vzpostaviti skupno platformo za uporabo ali obdelavo. V takih primerih bi bilo treba oceno interoperabilnosti močno spodbujati, da ne bi bila omejena zgolj na doseganje ciljev interoperabilne Evrope v smeri popolnega izvajanja interoperabilnosti. Podobno bi morale biti zahteve za ocene interoperabilnosti, ki se izvajajo na ravni izvajanja posameznega projekta, na primer v lokalnem organu, pragmatične in omogočati ozko usmerjenost ob upoštevanju dejstva, da se širše koristi ocen interoperabilnosti na splošno pridobijo v zgodnjih fazah oblikovanja politike in razvoja referenčne arhitekture, specifikacij in standardov. Kadar Odbor sprejme smernice o vsebini ocene interoperabilnosti, bi moral med drugim upoštevati zmogljivosti regionalnih in lokalnih organov javnega sektorja ter se izogniti prevelikemu upravnemu bremenu.
- (20) V postopku posvetovanja s tistimi, ki jih to neposredno zadeva, ali njihovimi predstavniki bi moral imeti subjekt Unije ali organ javnega sektorja možnost, da uporabi uveljavljene prakse posvetovanja in tekoče podatke.

- (21) V oceni interoperabilnosti bi bilo treba oceniti učinke načrtovanih zavezujočih zahtev za vseevropske digitalne javne storitve na čezmejno interoperabilnost, na primer ob upoštevanju izvora, narave, posebnosti in obsega teh učinkov. Rezultat te ocene bi bilo treba upoštevati pri določitvi ustreznih ukrepov, ki jih je treba sprejeti za vzpostavitev ali spremembo zavezujočih zahtev za vseevropske digitalne javne storitve.
- (22) Subjekt Unije ali organ javnega sektorja bi moral poročilo o rezultatih ocene interoperabilnosti objaviti na javnem mestu, ki ga določijo pristojni nacionalni organi ali koordinatorji za interoperabilnost za subjekte Unije, vsaj na uradnem spletnem mestu v strojno berljivem formatu. Objava poročila ne bi smela ogroziti pravic intelektualne lastnine ali poslovnih skrivnosti in bi morala biti omejena, kadar je to upravičeno zaradi javnega reda ali varnosti. Spoštovati bi bilo treba pravo Unije, ki ureja varstvo osebnih podatkov. Subjekt Unije ali organ javnega sektorja bi moral rezultate ocene interoperabilnosti elektronsko deliti z Odborom. Odbor bi moral na tej podlagi analizirati in podati predloge za izboljšanje čezmejne interoperabilnosti vseevropskih digitalnih javnih storitev. Predloge Odbora bi bilo treba objaviti na portalu interoperabilne Evrope.
- (23) Potreben je skupni kontrolni seznam za poročila o oceni interoperabilnosti, da se subjektom Unije in organom javnega sektorja olajša izvajanje teh ocen in da se Odboru omogoči, da na podlagi njihovih rezultatov oblikuje priporočila za izboljšanje čezmejne interoperabilnosti. V skladu s tem bi bilo treba v poročilu, ki predstavlja rezultat ocene interoperabilnosti, povzeti učinke ocenjene zahteve na pravne, organizacijske, semantične, tehnične in upravljalvske razsežnosti čezmejne interoperabilnosti, skupaj z vrsto rešitev interoperabilne Evrope, uporabljenih za obravnavanje takih učinkov, ter preostale ovire, ki še niso bile obravnavane. Uporabo navedenega skupnega kontrolnega seznama bi bilo treba dodatno pojasniti s smernicami, ki jih sprejme Odbor.
- (24) Komisija bi morala zagotoviti uporabniku prijazna sredstva za obravnavanje in posredovanje rezultatov ocen, vključno s strojno berljivim formatom. Spletno orodje za poročila o oceni interoperabilnosti bi moralo biti namenjeno zagotavljanju enostavnega in uporabniku prijaznega vmesnika za pripravo in objavo takih poročil. Za namene spremljanja se lahko uporabijo standardizirani rezultati poročanja v strojno berljivem formatu. Takšno orodje bi moralo tudi olajšati avtomatizirano prevajanje in biti vključeno v portal interoperabilne Evrope. Za spodbujanje interoperabilnosti in nemotene povezovanja bi moralo spletno orodje sprejeti in upoštevati tudi model odprtih podatkov, izpeljan iz skupnega kontrolnega seznama za poročila o oceni interoperabilnosti. Ključnega pomena je zagotovitev vmesnika za aplikacijsko programiranje, ki bi omogočil vključitev orodja v obstoječe platforme za poročanje, s čimer bi se povečali uporabnost in učinkovitost za vse deležnike. Čeprav bi morala biti uporaba spletnega orodja prostovoljna, bi se morala s predložitvijo potrebnih podatkov in dovolitvijo njihove objave na portalu interoperabilne Evrope obveznost subjekta Unije ali organa javnega sektorja, da objavi poročilo o rezultatih ocene interoperabilnosti na javnem mestu, šteti za izpolnjeno.
- (25) Subjekti Unije ali organi javnega sektorja, ki iščejo interoperabilnostne rešitve, bi morali imeti možnost, da od drugih subjektov Unije ali organov javnega sektorja zahtevajo interoperabilnostne rešitve, ki jih uporabljajo ti organi ali subjekti, kot so primeri dobre prakse, specifikacije in programska koda, skupaj s pripadajočo dokumentacijo. Izmenjava bi morala postati standardna. Poleg tega bi si morali subjekti Unije ali organi javnega sektorja prizadevati za razvoj novih interoperabilnostnih rešitev ali za nadaljnji razvoj obstoječih. Pri tem bi morali dati prednost rešitvam, ki nimajo omejevalnih licenčnih pogojev, kadar so take rešitve enakovredne. Kljub temu se izmenjava interoperabilnostnih rešitev ne bi smela razumeti kot zahteva, da se subjekti Unije in organi javnega sektorja odpovejo svojim pravicam intelektualne lastnine.
- (26) Kadar javne uprave svoje rešitve delijo z drugimi javnimi upravami ali javnostjo, delujejo v javnem interesu. To je še toliko bolj pomembno za inovativne tehnologije. Odprta koda na primer omogoča preglednost algoritmov ter neodvisne revizije in ponovljive gradnike. Z izmenjavo interoperabilnostnih rešitev med javnimi upravami bi se morali vzpostaviti pogoji za doseganje odprtega ekosistema digitalnih tehnologij za javni sektor, ki lahko prinese številne koristi.

- (27) Odbor bi moral pri spremljanju skladnosti priporočenih interoperabilnostnih rešitev in predlaganju ukrepov za zagotovitev njihove združljivosti z obstoječimi rešitvami, ki imajo skupen namen, upoštevati zastarelost rešitev.
- (28) Evropski okvir interoperabilnosti bi moral zagotavljati skladnost in biti priznan kot enotna referenčna točka za pristop Unije k interoperabilnosti v sektorju javnih storitev. Poleg tega je mogoče s specializiranimi interoperabilnostni okviri obravnavati potrebe posameznih sektorjev, področij ali upravnih ravni. S temi okviri, ki so nezavezujoči, bi morali nadalje spodbujati izvajanje interoperabilnostnih rešitev in pristop "vgrajena interoperabilnost".
- (29) Evropski okvir interoperabilnosti bi moral med drugim spodbujati načelo večjezičnosti v javnem sektorju.
- (30) Evropski okvir interoperabilnosti bi moral biti razvit s strani Odbora. Odbor bi moral biti sestavljen iz enega predstavnika iz vsake države članice in enega predstavnika Komisije. Države članice so tako skupaj s Komisijo v središču razvoja in izvajanja evropskega okvira interoperabilnosti. Odbor bi moral po potrebi posodobiti evropski okvir interoperabilnosti.
- (31) V specializiranih interoperabilnostnih okvirih, izdanih za dopolnitev evropskega okvira interoperabilnosti, bi se morali upoštevati obstoječi sektorsko specifični okviri, razviti na ravni Unije, kot na primer v zdravstvenem sektorju, v katere se ne bi smelo posegati.
- (32) Interoperabilnost je neposredno povezana z odprtimi specifikacijami in standardi ter je odvisna od njihove uporabe. Zato bi bilo treba javnemu sektorju Unije omogočiti sklenitev dogovora o medsektorskih odprtih specifikacijah in drugih rešitvah za spodbujanje interoperabilnosti. Novi okvir bi moral zagotoviti jasen postopek za vzpostavitev in spodbujanje priporočenih interoperabilnostnih rešitev v prihodnosti z oznako „rešitev interoperabilne Evrope“. To bo javnemu sektorju zagotovilo večjo enotnost pri usmerjanju pozornosti na svoje potrebe in vrednote v širše razprave. Odbor bi se moral dogovoriti o splošnih merilih, ki jih morajo izpolnjevati interoperabilnostne rešitve. Odbor bi moral imeti možnost, da umakne svoja priporočila. Kadar Odbor umakne svoja priporočila, bi bilo treba oznako „rešitev interoperabilne Evrope“ odstraniti z ustreznih interoperabilnostnih rešitev, te interoperabilnostne rešitve pa bi se lahko po potrebi izbrisale s portala interoperabilne Evrope.
- (33) Številne specifikacije interoperabilnosti, ki jih uporablja javni sektor, bi lahko izhajale iz obstoječega prava Unije. Zato je treba vzpostaviti povezavo med vsemi specifikacijami za vseevropske digitalne javne storitve, ki so obvezne na podlagi prava Unije. Izvajalski organi včasih težko najdejo zahteve v najnovejšem in strojno berljivem formatu. Enotna vstopna točka v obliki portala interoperabilne Evrope in jasna pravila o metapodatkih informacij v zvezi s takimi zahtevami naj bi organom javnega sektorja pomagala zagotoviti, da so njihove infrastrukture za digitalne storitve skladne z obstoječimi in prihodnjimi pravili.
- (34) Na podlagi obstoječih pobud bi bilo treba vzpostaviti portal interoperabilne Evrope kot enostavno dostopno referenčno točko za interoperabilnostne rešitve, ocene, znanje in skupnost. Portal interoperabilne Evrope bi moral biti vzpostavljen kot povezava do uradnih virov in bi moral biti odprt za prispevke skupnosti interoperabilne Evrope, ki je ustanovljena s to uredbo.
- (35) Na portalu interoperabilne Evrope bi morale biti javno dostopne in najdljive interoperabilnostne rešitve, ki upoštevajo načela evropskega okvira interoperabilnosti, kot so odprtost, dostopnost, tehnična nevtralnost, ponovna uporabnost, varnost in zasebnost. Jasno bi bilo treba razlikovati med rešitvami interoperabilne Evrope, ki jih priporoča Odbor, in drugimi interoperabilnostnimi rešitvami, kot so tiste, ki si jih javne uprave proaktivno izmenjujejo za ponovno uporabo, tiste, ki so povezane s politikami Unije, ter ustreznimi rešitvami z nacionalnih portalov. Primere uporabe na portalu interoperabilne Evrope bi morale biti mogoče iskati po državah ali vrstah javnih storitev, ki jih podpirajo. Z Odborom bi se bilo treba posvetovati o tem, kako je treba rešitve kategorizirati na portalu interoperabilne Evrope.
- (36) Ker odprta koda uporabnikom omogoča dejavno ocenjevanje ter preverjanje interoperabilnosti in varnosti rešitev, je pomembno, da odprta koda podpira uporabo interoperabilnostnih rešitev. V tem okviru bi bilo treba spodbujati uporabo odprtokodnih licenc, da se izboljšata pravna jasnost in vzajemno priznavanje licenc v državah članicah. Komisija z javno licenco Evropske unije (EUPL) že zagotavlja rešitev za takšno izdajanje licenc. Portali držav članic, ki zbirajo odprtokodne rešitve in so povezani s portalom interoperabilne Evrope, bi morali omogočiti uporabo EUPL, pri tem pa ne bi smeli izključiti možnosti uporabe drugih odprtokodnih licenc.

- (37) Javne storitve Unije, ki se izvajajo ali upravljajo elektronsko, so trenutno pogosto odvisne od ponudnikov iz tretjih držav. V strateškem interesu Unije je zagotoviti, da ohrani in razvija bistvene tehnološke zmogljivosti za zagotavljanje enotnega digitalnega trga, zlasti za zagotavljanje izvajanja storitev, zaščito kritičnih omrežnih in informacijskih sistemov ter zagotavljanje ključnih javnih storitev. Podporni ukrepi za interoperabilno Evropo bi morali javnim upravam pomagati, da se razvijajo ter da lahko v čezmejne okvire vključujejo nove izzive in nova področja. Interoperabilnost je pogoj za preprečevanje tehnološke vezanosti, za omogočanje tehničnega razvoja in spodbujanje inovacij, kar bi moralo povečati globalno konkurenčnost, odpornost in odprto strateško avtonomijo Unije.
- (38) Vzpostaviti je treba mehanizem upravljanja, ki bo olajšal izvajanje politik Unije na način, ki zagotavlja interoperabilnost. Ta mehanizem bi moral biti osredotočen na interoperabilno digitalno izvajanje politik, ko so te sprejete v obliki pravnih aktov, in bi se moral uporabljati za razvoj interoperabilnostnih rešitev na podlagi potreb. Podpirati bi moral organe javnega sektorja. Odbor bi moral podpirati projekte za izvajanje politike za podporo organom javnega sektorja predlagati Komisiji, ki bi se morala odločiti, ali jih bo vzpostavila, pri tem pa ustrezno upoštevati, da bodo morda potrebne neavtoritativne, strojno izvršljive različice politike, kot so modeli referenčne izvedbe ali kode, ki jih je mogoče ponovno uporabiti na vseh upravnih ravneh.
- (39) Vse upravne ravni bi morale pri zasnovi, razvoju in opravljanju javnih storitev sodelovati z inovativnimi organizacijami, vključno s podjetji in neprofitnimi subjekti. Podpiranje GovTech sodelovanja med organi javnega sektorja, raziskovalnimi in izobraževalnimi ustanovami, zagonskimi podjetji in inovativnimi MSP ter organizacijami civilne družbe (CivicTech), je učinkovit način za podpiranje inovacij v javnem sektorju, prožnosti ter spodbujanje uporabe interoperabilnostnih orodij med zasebnim in javnim sektorjem. Podpora odprtemu GovTech ekosistemu v Uniji, ki združuje javne in zasebne akterje prek meja ter vključuje različne upravne ravni, bi morala omogočiti razvoj inovativnih pobud, namenjenih zasnovi in uvajanju interoperabilnostnih rešitev GovTech.
- (40) Opredelitev skupnih inovacijskih potreb in prednostnih nalog ter usmerjanje skupnih prizadevanj na GovTech področju in eksperimentiranja prek meja bi organom javnega sektorja Unije pomagala pri izmenjavi tveganj, spoznanj in rezultatov inovacijskih ukrepov. K tem dejavnostim bodo koristno prispevala zlasti zelo številna tehnološka zagonska podjetja in MSP v Uniji. Uspešni GovTech projekti in inovacijski ukrepi, ki se pilotno izvajajo z inovacijskimi ukrepi v okviru interoperabilne Evropa, bi morali prispevati k širjenju GovTech orodij in interoperabilnostnih rešitev za ponovno uporabo.
- (41) Podporni ukrepi za interoperabilno Evropo bi lahko imeli koristi od varnih prostorov za eksperimentiranje, pri čemer bi zagotavljali odgovorne inovacije ter vključitev ustreznih ukrepov za zmanjšanje tveganja in zaščitnih ukrepov. Da bi zagotovili pravni okvir, ki je prijazen do inovacij, primeren za prihodnost in odporen na motnje, bi bilo treba omogočiti izvajanje tovrstnih projektov v interoperabilnostnih regulativnih peskovnikih. Interoperabilnostni regulativni peskovniki bi morali biti sestavljeni iz nadzorovanih preskusnih okolij, ki omogočajo razvoj in preskušanje inovativnih rešitev, preden se tovrstne rešitve vključijo v omrežne in informacijske sisteme javnega sektorja. Cilj vzpostavitve interoperabilnostnih regulativnih peskovnikov bi moral biti spodbujanje interoperabilnosti z inovativnimi rešitvami z vzpostavitvijo nadzorovanega okolja za eksperimentiranje in preskušanje, da se zagotovi skladnost teh rešitev s to uredbo ter drugim ustreznim pravom Unije in nacionalnim pravom, poveča pravno varnost za inovatorje in pristojne organe ter izboljša razumevanje priložnosti, nastajajočih tveganj in učinka novih rešitev. Za zagotovitev enotnega izvajanja v Uniji in doseganje ekonomije obsega je primerno določiti skupna pravila za izvajanje interoperabilnostnih regulativnih peskovnikov. Evropski nadzornik za varstvo podatkov ima pooblastilo, da v skladu s členom 58(2), točka (i), Uredbe (EU) 2018/1725 subjektom Unije naloži upravno globo v okviru interoperabilnostnih regulativnih peskovnikov.
- (42) Zagotoviti je treba pravila za uporabo osebnih podatkov, zbranih za druge namene, da se razvijejo nekatere interoperabilnostne rešitve v javnem interesu znotraj interoperabilnostnega regulativnega peskovnika v skladu s členom 6(4) Uredbe (EU) 2016/679 in členom 5 Uredbe (EU) 2018/1725 ter brez poseganja v člen 4(2) Direktive (EU) 2016/680 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁰⁾. Vse druge obveznosti upravljavcev podatkov in pravice posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, na podlagi uredb (EU) 2016/679 ter (EU) 2018/1725 in

⁽¹⁰⁾ Direktiva (EU) 2016/680 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov, ki jih pristojni organi obdelujejo za namene preprečevanja, preiskovanja, odkrivanja ali pregona kaznivih dejanj ali izvrševanja kazenskih sankcij, in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Okvirnega sklepa Sveta 2008/977/PNZ (UL L 119, 4.5.2016, str. 89).

Direktive (EU) 2016/680 se še naprej uporabljajo. Ta uredba zlasti ne zagotavlja pravne podlage v smislu člena 22(2), točka (b), Uredbe (EU) 2016/679 ali člena 24(2), točka (b), Uredbe (EU) 2018/1725. Cilj te uredbe je le zagotavljanje obdelave osebnih podatkov v okviru interoperabilnostnega regulativnega peskovnika. Za vsako drugo obdelavo osebnih podatkov, ki spada na področje uporabe te uredbe, bi bila potrebna ločena pravna podlaga.

- (43) Portal interoperabilne Evrope bi moral za povečanje preglednosti obdelave osebnih podatkov s strani subjektov Unije ali organov javnega sektorja omogočati dostop do informacij o obdelavi osebnih podatkov v okviru interoperabilnostnih regulativnih peskovnikov v skladu z uredbama (EU) 2016/679 in (EU) 2018/1725.
- (44) Izboljšati je treba dobro razumevanje vprašanj interoperabilnosti, zlasti med zaposlenimi v javnem sektorju. V zvezi s tem je ključno stalno usposabljanje, spodbujati pa bi bilo treba tudi sodelovanje in usklajevanje o tej temi. Poleg usposabljanj o rešitvah interoperabilne Evrope bi morale vse pobude, kadar je primerno, temeljiti na izmenjavi izkušenj in rešitev ter izmenjavi in spodbujanju primerov dobre prakse ali jih spremljati. V ta namen bi morala Komisija pripraviti usposabljanja in gradivo za usposabljanje ter spodbujati razvoj programa certificiranja o zadevah v zvezi z interoperabilnostjo za spodbujanje dobrih praks, kvalifikacij za človeške vire in kulture odličnosti. Komisija bi morala prispevati k povečanju splošne razpoložljivosti in uvajanja usposabljanj o interoperabilnosti javnega sektorja na nacionalni, regionalni in lokalni ravni v skladu s strategijami Unije za digitalne spretnosti. Komisija in države članice bi morale spodbujati krepitev zmogljivosti, zlasti v javni upravi, v smislu preusposabljanja in izpopolnjevanja, ki sta potrebna za izvajanje te uredbe.
- (45) Za vzpostavitev mehanizma, ki bo olajšal proces vzajemnega učenja med subjekti Unije in organi javnega sektorja in izmenjavo primerov dobre prakse pri izvajanju rešitev interoperabilne Evrope v državah članicah, je treba določiti določbe o postopku medsebojnega strokovnega pregleda. Medsebojni strokovni pregledi bi morali privedi do dragocenih spoznanj in priporočil za organ javnega sektorja, ki se pregleduje. Zlasti bi lahko prispevali k lažjemu prenosu tehnologij, orodij, ukrepov in postopkov med sodelujočimi v medsebojnem strokovnem pregledu. Medsebojni strokovni pregledi bi morali ustvariti funkcionalno pot za izmenjavo primerov dobre prakse med državami članicami in subjekti Unije z različnimi stopnjami zrelosti na področju interoperabilnosti. Medsebojni strokovni pregled se lahko izvede prostovoljno na zahtevo subjekta Unije ali organa javnega sektorja, kadar je potrebno. Za zagotovitev, da je postopek medsebojnega strokovnega pregleda stroškovno učinkovit, daje jasne in prepričljive rezultate in da se prepreči nepotrebno upravno breme, bi Komisija morala imeti možnost, da na podlagi nastalih potreb in po posvetovanju z Odborom sprejme smernice o metodologiji in vsebini medsebojnih strokovnih pregledov.
- (46) Odbor bi moral olajšati razvoj splošne usmeritve strukturiranega sodelovanja v okviru interoperabilne Evrope pri spodbujanju digitalnega medsebojnega povezovanja in interoperabilnosti javnih storitev v Uniji ter za nadzor strateških in izvedbenih dejavnosti, povezanih z navedenim sodelovanjem. Odbor bi moral svoje naloge opravljati ob upoštevanju pravil o čezmejni interoperabilnosti ter že izvedenih rešitev za obstoječe omrežne in informacijske sisteme.
- (47) Ustanovljeni so bili nekateri subjekti Unije, kot sta Evropski odbor za podatkovne inovacije in Odbor za evropski zdravstveni podatkovni prostor, ki so med drugim zadolženi za povečanje interoperabilnosti na ravni specifičnega področja ali politike. Vendar noben od obstoječih subjektov ni zadolžen za obravnavo zavezujočih zahtev za vseevropske digitalne javne storitve. Odbor bi moral podpirati subjekte Unije, ki se ukvarjajo s politikami, ukrepi in rešitvami, pomembnimi za čezmejno interoperabilnost vseevropskih digitalnih javnih storitev, na primer na področju semantične interoperabilnosti za prenosljivost in ponovno uporabnost podatkovnih prostorov. Sodelovati bi moral z vsemi ustreznimi subjekti Unije, da se zagotovijo usklajenost in sinergije med ukrepi za čezmejno interoperabilnost in ukrepi za specifične sektorje. V ta namen lahko Komisija kot predsednica Odbora povabi strokovnjake s posebnim strokovnim znanjem v zvezi z zadevo na dnevnem redu, vključno s predstavniki regionalnih in lokalnih organov ter odprtokodnih skupnosti in skupnosti za standardizacijo.

- (48) Za pospeševanje interoperabilnosti javnega sektorja sta potrebna dejavno sodelovanje in zavezanost strokovnjakov, izvajalcev, uporabnikov in zainteresiranih državljanov v državah članicah. Ta prizadevanja zajemajo vse upravne ravni – nacionalno, regionalno in lokalno – ter vključujejo mednarodne partnerje, raziskovalne in izobraževalne ustanove ter ustrezne skupnosti in zasebni sektor. Da bi izkoristili njihovo strokovno znanje, spretnosti in ustvarjalnost, bi morala skupnost interoperabilne Evrope kot poseben odprt forum pomagati usmerjati povratne informacije, potrebe uporabnikov in operativne potrebe, opredeliti področja za nadaljnji razvoj ter prispevati k določitvi prednostnih nalog za sodelovanje na področju interoperabilnosti v Uniji. Ustanovitev skupnosti interoperabilne Evrope bi morala podpirati usklajevanje in sodelovanje med strateškimi in operativnimi ključnimi akterji za interoperabilnost.
- (49) Skupnost interoperabilne Evrope bi morala biti odprta za vse zainteresirane strani. Dostop do skupnosti interoperabilne Evrope bi moral biti čim lažji, pri čemer bi bilo treba preprečiti nepotrebne ovire in upravna bremena. Skupnost interoperabilne Evrope bi morala združevati javne in zasebne deležnike, vključno z državljani, s strokovnim znanjem s področja čezmejne interoperabilnosti in ki prihajajo iz različnih okolij, kot so akademski krogi, raziskave in inovacije, izobraževanje, standardizacija in specifikacije, podjetja in javna uprava na vseh ravneh. Spodbujati bi bilo treba dejavno sodelovanje v skupnosti interoperabilne Evrope, vključno z opredelitvijo podpornih ukrepov in možnosti financiranja.
- (50) Za zagotovitev uspešnega in učinkovitega izvajanja te uredbe, je treba imenovati pristojne nacionalne organe, odgovorne za njeno izvajanje. V številnih državah članicah nekateri subjekti že imajo vlogo razvijanja interoperabilnosti. Ti subjekti bi morali imeti možnost, da prevzamejo vlogo pristojnega organa v skladu s to uredbo in v primeru več kot enega pristojnega nacionalnega organa bi bilo izmed njih treba določiti enotno kontaktno točko.
- (51) Kot glavni instrument Unije za usklajevanje javnih naložb v interoperabilnostne rešitve in za predstavitev časovnega načrta za izvajanje te uredbe bi bilo treba pripraviti agendo za interoperabilno Evropo. Ta bi morala zagotavljati celovit pregled možnosti in obveznosti financiranja na tem področju ter, kadar je primerno, vključevati povezane programe Unije. To bi moralo prispevati k ustvarjanju sinergij in usklajevanju finančne podpore, povezane z razvojem interoperabilnosti, ter preprečevanju podvajanja na vseh upravnih ravneh.
- (52) Zbrati bi bilo treba informacije za usmerjanje učinkovite in uspešne izvedbe te uredbe, vključno z informacijami za podporo dela Odbora in prispevkov za oceno te uredbe v skladu z Medinstitucionalnim sporazumom z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje ⁽¹⁾. Zato bi morala Komisija izvesti spremljanje in oceno te uredbe. Ocena bi morala temeljiti na petih merilih, in sicer učinkovitosti, uspešnosti, ustreznosti, skladnosti in dodani vrednosti, s posebnim poudarkom na učinku te uredbe na čezmejno interoperabilnost vseevropskih digitalnih javnih storitev kot dejavnika, ki omogoča nemotene in dostopne digitalne javne storitve, zmanjšanju upravnih bremen in potrebi po dodatnih ukrepih in politikah na ravni Unije. Ocena bi morala biti tudi podlaga za ocene učinka glede morebitnih nadaljnjih ukrepov. Poleg tega bi morala Komisija po posvetovanju z Odborom pripraviti metodologijo, postopek in kazalnike za spremljanje. Mehanizem za spremljanje bi moral biti zasnovan tako, da bi čim bolj zmanjšal upravno breme za države članice s ponovno uporabo obstoječih virov podatkov in ustvarjanjem sinergij z obstoječimi mehanizmi za spremljanje, kot so indeks digitalnega gospodarstva in družbe, primerjalna ocena e-uprave in potek programa politike Digitalno desetletje do leta 2030, vzpostavljenega s Sklepom (EU) 2022/2481.
- (53) Komisija bi morala Evropskemu parlamentu in Svetu predložiti in predstaviti letno poročilo o interoperabilnosti v Uniji. To poročilo bi moralo vključevati pregled napredka pri doseganju čezmejne interoperabilnosti vseevropskih digitalnih javnih storitev, ovire in gonilne sile pri izvajanju ter rezultate, dosežene skozi čas, v skladu s temami spremljanja iz te uredbe. V zvezi s kazalniki, za katere podatki niso na voljo, bi morale države članice podatke pravočasno zagotoviti prek Odbora, da se zagotovi učinkovita predložitev poročila. Kakovost poročila je odvisna od pravočasne razpoložljivosti podatkov.

⁽¹⁾ UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

- (54) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila za določitev pravil in pogojev za vzpostavitev in delovanje interoperabilnostnih regulativnih peskovnikov. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹²⁾.
- (55) Ker cilja te uredbe, in sicer krepitev notranjega trga s spodbujanjem čezmejne interoperabilnosti vseevropskih digitalnih javnih storitev, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi njegovega obsega in učinkov lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji (PEU). V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja.
- (56) Začetek uporabe te uredbe bi bilo treba odložiti za tri mesece po datumu začetka njene veljavnosti, da se državam članicam in subjektom Unije zagotovi dovolj časa za pripravo na uporabo te uredbe. Tak odlog je potreben za ustanovitev Odbora in skupnosti interoperabilne Evrope ter za imenovanje koordinatorjev za interoperabilnost. Poleg tega bi morala ta uredba državam članicam in subjektom Unije omogočiti dovolj časa za pripravo na učinkovito izvajanje ocen interoperabilnosti, vsaki državi članici pa dovolj časa za imenovanje enega ali več pristojnih nacionalnih organov in enotne kontaktne točke. Zato bi se morale določbe o ocenah interoperabilnosti, pristojnih nacionalnih organih in enotnih kontaktnih točkah začeti uporabljati devet mesecev od datuma začetka veljavnosti te uredbe.
- (57) V skladu s členom 42(1) Uredbe (EU) 2018/1725 je bilo opravljeno posvetovanje z Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov, ki je mnenje podal 13. januarja 2023 ⁽¹³⁾ –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Poglavje 1

Splošne določbe

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

1. Ta uredba določa ukrepe, ki spodbujajo čezmejno interoperabilnost vseevropskih digitalnih javnih storitev, in tako prispeva k interoperabilnosti osnovnih omrežnih in informacijskih sistemov z vzpostavitvijo skupnih pravil in okvira upravljanja.
2. Ta uredba se uporablja za subjekte Unije in organe javnega sektorja, ki urejajo, zagotavljajo, upravljajo ali izvajajo vseevropske digitalne javne storitve.
3. Ta uredba se uporablja brez poseganja v pristojnost držav članic, da opredelijo, kaj so javne storitve ali v njihovo zmožnost, da določijo postopkovna pravila, ali zagotovijo, upravljajo ali izvajajo te storitve.
4. Ta uredba ne posega v pristojnost držav članic glede njihovih dejavnosti v zvezi z javno varnostjo, obrambo in nacionalno varnostjo.
5. Ta uredba ne vključuje posredovanja informacij, katerih razkritje bi bilo v nasprotju z bistvenimi interesi javne varnosti, obrambe ali nacionalne varnosti držav članic.

⁽¹²⁾ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

⁽¹³⁾ UL C 60, 17.2.2023, str. 17.

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „čezmejna interoperabilnost“ pomeni zmožnost subjektov Unije in organov javnega sektorja držav članic za čezmejno medsebojno interakcijo, tako da si prek digitalnih procesov izmenjujejo podatke, informacije in znanja v skladu s pravnimi, organizacijskimi, semantičnimi in tehničnimi zahtevami, povezanimi s tako čezmejno interakcijo;
- (2) „vseevropske digitalne javne storitve“ pomeni digitalne storitve, ki jih subjekti Unije ali organi javnega sektorja zagotavljajo drug drugemu ali fizičnim ali pravnim osebam v Uniji in za katere je potrebno sodelovanje prek meja držav članic, med subjekti Unije ali med subjekti Unije in organi javnega sektorja, in sicer z uporabo njihovih omrežnih in informacijskih sistemov;
- (3) „omrežni in informacijski sistem“ pomeni omrežni in informacijski sistem, kakor je opredeljen v členu 6, točka 1, Direktive (EU) 2022/2555 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁴⁾;
- (4) „interoperabilnostna rešitev“ pomeni sredstvo, ki ga je mogoče ponovno uporabiti, v zvezi s pravnimi, organizacijskimi, semantičnimi ali tehničnimi zahtevami za omogočanje čezmejne interoperabilnosti, kot so konceptualni okviri, smernice, referenčne strukture, tehnične specifikacije, standardi, storitve in aplikacije, pa tudi dokumentirane tehnične komponente, kot je izvorna koda;
- (5) „subjekti Unije“ pomeni institucije, organe, urade in agencije Unije, ustanovljene s PEU, Pogodbo o delovanju Evropske unije ali Pogodbo o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo ali na njihovi podlagi;
- (6) „organ javnega sektorja“ pomeni organ javnega sektorja, kakor je opredeljen v členu 2, točka 1, Direktive (EU) 2019/1024 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁵⁾;
- (7) „podatki“ pomeni podatke, kakor so opredeljeni v členu 2, točka 1, Uredbe (EU) 2022/868 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁶⁾;
- (8) „strojno berljivi format“ pomeni strojno berljivi format, kakor je opredeljen v členu 2, točka 13, Direktive (EU) 2019/1024;
- (9) „GovTech“ pomeni tehnološko sodelovanje med akterji iz javnega in zasebnega sektorja, ki podpira digitalno preobrazbo javnega sektorja;
- (10) „standard“ pomeni standard, kakor je opredeljen v členu 2, točka 1, Uredbe (EU) št. 1025/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁷⁾;
- (11) „tehnična specifikacija IKT“ pomeni tehnično specifikacijo, kakor je opredeljena v členu 2, točka 5, Uredbe (EU) št. 1025/2012;
- (12) „odprtokodna licenca“ pomeni licenco, pri kateri je ponovna uporaba, prerazporeditev in sprememba programske opreme dovoljena za vse uporabe na podlagi enostranske izjave imetnika pravice, za katere lahko veljajo nekateri pogoji, in pri kateri je izvorna koda programske opreme brez razlikovanja na voljo uporabnikom;
- (13) „najvišja raven vodenja“ pomeni vodjo, vodstvo ali organ za usklajevanje in nadzor na najvišji upravni ravni, ob upoštevanju ureditev upravljanja na visoki ravni v vsakem subjektu Unije;

⁽¹⁴⁾ Direktiva (EU) 2022/2555 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o ukrepih za visoko skupno raven kibernetске varnosti v Uniji, spremembi Uredbe (EU) št. 910/2014 in Direktive (EU) 2018/1972 ter razveljavitvi Direktive (EU) 2016/1148 (direktiva NIS 2) (UL L 333, 27.12.2022, str. 80).

⁽¹⁵⁾ Direktiva (EU) 2019/1024 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja (UL L 172, 26.6.2019, str. 56).

⁽¹⁶⁾ Uredba (EU) 2022/868 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2022 o evropskem upravljanju podatkov in spremembi Uredbe (EU) 2018/1724 (Akt o upravljanju podatkov) (UL L 152, 3.6.2022, str. 1).

⁽¹⁷⁾ Uredba (EU) št. 1025/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o evropski standardizaciji, spremembi direktiv Sveta 89/686/EGS in 93/15/EGS ter direktiv 94/9/ES, 94/25/ES, 95/16/ES, 97/23/ES, 98/34/ES, 2004/22/ES, 2007/23/ES, 2009/23/ES in 2009/105/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Sklepa Sveta 87/95/EGS in Sklepa št. 1673/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 316, 14.11.2012, str. 12).

- (14) „interoperabilnostni regulativni peskovnik“ pomeni nadzorovano okolje, ki ga vzpostavi subjekt Unije ali organ javnega sektorja za razvoj, izpopolnjevanje, preskušanje in potrjevanje inovativnih interoperabilnostnih rešitev, kadar je primerno v realnih okoliščinah, ter ki podpira čezmejno interoperabilnost vseevropskih digitalnih javnih storitev, in sicer za omejeno obdobje in pod regulativnim nadzorom;
- (15) „zavezujoča zahteva“ pomeni obveznost, prepoved, pogoj, merilo ali omejitev pravne, organizacijske, semantične ali tehnične narave, ki jo določi subjekt Unije ali organ javnega sektorja v zvezi z eno ali več vseevropskimi digitalnimi javnimi storitvami in ki vpliva na čezmejno interoperabilnost.

Člen 3

Ocena interoperabilnosti

1. Subjekt Unije ali organ javnega sektorja pred sprejetjem odločitve o novih ali bistveno spremenjenih zavezujočih zahtevah izvede oceno interoperabilnosti.

Kadar je bila v zvezi z zavezujočimi zahtevami ocena interoperabilnosti že izvedena ali se zavezujoče zahteve izvajajo z rešitvami, ki jih zagotovijo subjekti Unije, zadevnemu organu javnega sektorja v zvezi s temi zahtevami ni treba izvesti nadaljnje ocene interoperabilnosti. Za izpolnitev sklopa zavezujočih zahtev se lahko izvede enotna ocena interoperabilnosti.

Zadevni subjekt Unije ali organ javnega sektorja lahko oceno interoperabilnosti izvede tudi v drugih primerih.

2. V oceni interoperabilnosti se na ustrezen način opredelijo in ocenijo:
- (a) učinki zavezujočih zahtev na čezmejno interoperabilnost z uporabo evropskega okvira interoperabilnosti iz člena 6 kot podpornega orodja;
 - (b) deležniki, za katere so zavezujoče zahteve relevantne;
 - (c) rešitve interoperabilne Evrope iz člena 7, ki podpirajo izvajanje zavezujočih zahtev.

Zadevni subjekt Unije ali organ javnega sektorja na uradnem spletnem mestu objavi poročilo v strojno berljivem formatu, da ga bo mogoče lažje avtomatizirano prevesti, v katerem predstavi rezultate ocene interoperabilnosti, vključno z elementi iz Priloge. To poročilo elektronsko pošlje Odboru za interoperabilno Evropo, ustanovljenem na podlagi člena 15 (v nadaljnjem besedilu: Odbor). Zahteve iz tega odstavka ne omejujejo obstoječih pravil držav članic o dostopu do dokumentov. Objava tega poročila ne sme ogroziti pravic intelektualne lastnine ali poslovnih skrivnosti, javnega reda ali varnosti.

3. Subjekti Unije in organi javnega sektorja se lahko odločijo, kateri organ zagotavlja potrebno podporo za izvedbo ocene interoperabilnosti. Komisija zagotovi tehnična orodja v podporo pripravi ocene interoperabilnosti, vključno s spletnim orodjem, ki omogoča lažje dokončanje poročila in njegovo objavo na portalu interoperabilne Evrope iz člena 8.

4. Zadevni subjekt Unije ali organ javnega sektorja se posvetuje s prejemniki storitev, ki jih to neposredno zadeva, vključno z državljani, ali z njihovimi predstavniki. To posvetovanje ne sme ogroziti zaščite poslovnih ali javnih interesov ali varnosti takih storitev.

5. Odbor do 12. januarja 2025 sprejme smernice iz člena 15(5), točka (a).

Člen 4

Izmenjava in ponovna uporaba interoperabilnostnih rešitev med subjekti Unije in organi javnega sektorja

1. Subjekt Unije ali organ javnega sektorja da interoperabilnostno rešitev, ki podpira vseevropsko digitalno javno storitev, vključno s tehnično dokumentacijo in po potrebi zgodovino različic, dokumentirano izvorno kodo in sklici na uporabljene odprte standarde ali tehnične specifikacije, na voljo vsem drugim subjektom Unije ali organom javnega sektorja, ki to zahtevajo.

Obveznost izmenjave se ne uporablja za nobeno od naslednjih interoperabilnostnih rešitev, in sicer tistih:

- (a) ki podpirajo postopke, ki ne spadajo v okvir javnih nalog zadevnega subjekta Unije ali organa javnega sektorja, kot so opredeljene z zakonom ali drugimi zavezujočimi pravili, ali, če takih pravil ni, kot so opredeljene v skladu z običajno upravno prakso v zadevnih subjektih Unije ali državi članici, pod pogojem, da je obseg javnih nalog pregleden in podvržen nadzoru;
- (b) za katere imajo tretje osebe pravice intelektualne lastnine, ki omejujejo možnost za izmenjavo rešitve za ponovno uporabo;
- (c) do katerih je dostop izključen ali omejen zaradi:
 - (i) občutljivih informacij, povezanih z zaščito kritične infrastrukture, kot so opredeljene v členu 2, točka (d), Direktive Sveta 2008/114/ES ⁽¹⁸⁾;
 - (ii) zaščite obrambnih interesov ali javne varnosti, vključno z nacionalno kritično infrastrukturo.

2. Da se subjektu, ki ponovno uporablja, omogoči samostojno upravljanje interoperabilnostne rešitve, subjekt, ki deli, določi kakršne koli pogoje, ki se uporabljajo za ponovno uporabo rešitve, vključno s kakršnimi koli jamstvi, ki se zagotavlja subjektu, ki ponovno uporablja, glede sodelovanja, podpore in vzdrževanja. Taki pogoji lahko vključujejo izključitev odgovornosti subjekta, ki deli, če subjekt, ki ponovno uporablja, nepravilno uporablja interoperabilnostno rešitev. Subjekt, ki ponovno uporablja, pred sprejetjem interoperabilnostne rešitve subjektu, ki deli, na zahtevo zagotovi oceno rešitve, ki zajema njegovo sposobnost samostojnega upravljanja kibernetske varnosti in razvoja ponovno uporabljene interoperabilnostne rešitve.

3. Obveznost iz odstavka 1 se lahko izpolni z objavo ustrezne vsebine na portalu interoperabilne Evrope ali portalu, v katalogu ali repozitoriju, povezanem s portalom interoperabilne Evrope. V tem primeru se odstavek 2 ne uporablja za subjekt, ki deli. Na zahtevo subjekta, ki deli, Komisija ustrezno vsebino objavi na portalu interoperabilne Evrope.

4. Subjekt Unije ali organ javnega sektorja ali tretja oseba, ki ponovno uporablja interoperabilnostno rešitev, jo lahko prilagodi svojim potrebam, razen če pravice intelektualne lastnine, ki jih ima tretja oseba, ne omejujejo prilagoditve interoperabilnostne rešitve. Če je bila interoperabilnostna rešitev objavljena na podlagi odstavka 3, se prilagojena interoperabilnostna rešitev objavi na enak način.

5. Subjekti, ki delijo, in subjekti, ki ponovno uporabljajo, lahko sklenejo sporazum o delitvi stroškov za prihodnji razvoj interoperabilnostne rešitve.

6. Subjekti Unije in organi javnega sektorja pri odločanju o izvajanju interoperabilnostnih rešitev dajo prednost izvajanju tistih interoperabilnostnih rešitev, za katere ne veljajo omejevalni licenčni pogoji, kot so odprtokodne rešitve, kadar so take interoperabilnostne rešitve enakovredne, kar zadeva funkcionalnosti, skupne stroške, osredotočenost na uporabnika, kibernetsko varnost ali druga ustrezna objektivna merila. Komisija zagotovi podporo pri opredeljevanju takih interoperabilnostnih rešitev, kot je določeno v členu 9.

7. Odbor sprejme smernice o izmenjavi interoperabilnostnih rešitev.

⁽¹⁸⁾ Direktiva Sveta 2008/114/ES z dne 8. decembra 2008 o ugotavljanju in določanju evropske kritične infrastrukture ter o oceni potrebe po izboljšanju njene zaščite (UL L 345, 23.12.2008, str. 75).

Poglavje 2

Dejavniki evropske interoperabilnosti

Člen 5

Splošna načela

1. Komisija rešitve interoperabilne Evrope in evropski okvir interoperabilnosti elektronsko objavi na portalu interoperabilne Evrope v formatih, ki so odprti, strojno berljivi, dostopni invalidom v skladu z direktivama (EU) 2016/2102 ⁽¹⁹⁾ in (EU) 2019/882 ⁽²⁰⁾ Evropskega parlamenta in Sveta, najdljivi in ponovno uporabni, če je ustrezno skupaj z njihovo dokumentirano izvorno kodo in metapodatki. Strojno prevedene različice rešitev interoperabilne Evrope se objavijo na portalu interoperabilne Evrope v vseh uradnih jezikih institucij Unije.
2. Odbor spremlja splošno skladnost priporočenih interoperabilnostnih rešitev in predlaga ukrepe, da se, kadar je primerno, zagotovi njihova združljivost z drugimi interoperabilnostnimi rešitvami, ki imajo skupen namen, hkrati pa po potrebi podpira njihovo dopolnjevanje z novimi tehnologijami ali prehod nanje.

Člen 6

Evropski okvir interoperabilnosti in specializirani interoperabilnostni okviri

1. Odbor razvije evropski okvir interoperabilnosti. Odbor predloži Evropski okvir interoperabilnosti Komisiji v sprejetje. Če Komisija navedeni okvir sprejme, ga objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.
2. Evropski okvir interoperabilnosti določa model in nabor priporočil o pravni, organizacijski, semantični in tehnični interoperabilnosti ter o njegovem upravljanju, ki so naslovljena na vse subjekte, ki spadajo na področje uporabe te uredbe, za namen lažje medsebojne interakcije prek njihovih omrežnih in informacijskih sistemov. Evropski okvir interoperabilnosti se upošteva pri oceni interoperabilnosti iz člena 3 in iz Priloge.
3. Komisija lahko po posvetovanju z Odborom sprejme druge okvire interoperabilnosti (v nadaljnjem besedilu: specializirani interoperabilnostni okviri), namenjene potrebam specifičnih sektorjev ali upravnih ravni. Specializirani interoperabilnostni okviri temeljijo na evropskem okviru interoperabilnosti. Odbor oceni usklajenost specializiranih interoperabilnostnih okvirov z evropskim okvirom interoperabilnosti. Komisija specializirane interoperabilnostne okvire objavi na portalu interoperabilne Evrope.
4. Kadar država članica razvije nacionalni okvir interoperabilnosti in druge ustrezne nacionalne politike, strategije ali smernice, v največji možni meri upošteva evropski okvir interoperabilnosti.

Člen 7

Rešitve interoperabilne Evrope

1. Odbor priporoči interoperabilnostne rešitve za čezmejno interoperabilnost vseevropskih digitalnih javnih storitev. Kadar Odbor priporoči interoperabilnostno rešitev, je ta opremljena z oznako „rešitev interoperabilne Evrope“ in objavljena na portalu interoperabilne Evrope, pri čemer mora biti jasno razlikovanje med rešitvami interoperabilne Evrope in drugimi rešitvami. Kadar Odbor svoje priporočilo umakne, se oznaka „rešitev interoperabilne Evrope“ odstrani, rešitev pa po potrebi izbriše s portala interoperabilne Evrope.

⁽¹⁹⁾ Direktiva (EU) 2016/2102 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. oktobra 2016 o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij organov javnega sektorja (UL L 327, 2.12.2016, str. 1).

⁽²⁰⁾ Direktiva (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve (UL L 151, 7.6.2019, str. 70).

2. Rešitve interoperabilne Evrope upoštevajo načeli odprtosti in ponovne uporabe ter izpolnjujejo merila iz člena 15(5), točka (i).

Člen 8

Portal interoperabilne Evrope

1. Komisija zagotovi portal kot enotno vstopno točko za informacije v zvezi s čezmejno interoperabilnostjo vseevropskih digitalnih javnih storitev (v nadaljnjem besedilu: portal interoperabilne Evrope). Portal interoperabilne Evrope je elektronsko dostopen vsem državljanom, tudi invalidom, tak dostop pa je brezplačen. Portal interoperabilne Evrope ima vsaj naslednje funkcije:

- (a) zagotavljanje dostopa do rešitev interoperabilne Evrope na uporabniku prijazen način, ki omogoča vsaj iskanje po državi članici in javni storitvi;
- (b) zagotavljanje dostopa do drugih interoperabilnostnih rešitev, ki niso rešitve interoperabilne Evrope, kot so tiste:
 - (i) ki so deljene na podlagi člena 4(3);
 - (ii) ki so določene na podlagi drugih politik Unije;
 - (iii) ki so objavljene na drugih portalih, v katalogih ali repozitorijih, povezanih s portalom interoperabilne Evrope;
- (c) zagotavljanje dostopa do tehničnih specifikacij IKT, na katere se je mogoče sklicevati v skladu s členom 13 Uredbe (EU) št. 1025/2012;
- (d) zagotavljanje dostopa do informacij o obdelavi osebnih podatkov v okviru interoperabilnostnih regulativnih peskovnikov iz členov 11 in 12, kadar je bilo ugotovljeno katero koli veliko tveganje za pravice in svoboščine posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, kot je navedeno v členu 35(1) Uredbe (EU) 2016/679 in členu 39 Uredbe (EU) 2018/1725, ter dostop do informacij o mehanizmi za odzivanje za takojšnjo ublažitev tega tveganja, vključno s, kadar je primerno, popolnim razkritjem ocene učinka v zvezi z varstvom podatkov;
- (e) spodbujanje izmenjave znanja med člani skupnosti interoperabilne Evrope iz člena 16, kot je zagotavljanje sistema povratnih informacij za izražanje stališč o ukrepih, ki jih predlaga Odbor, ali izražanje interesa za sodelovanje pri ukrepih, povezanih z izvajanjem te uredbe;
- (f) navajanje dobrih praks in izmenjave znanja v podporo interoperabilnosti, vključno, kadar je primerno, s smernicami o javnem naročanju, kibernetiki varnosti, povezovanju IT in upravljanju podatkov;
- (g) zagotavljanje dostopa do podatkov, pridobljenih s spremljanjem, v zvezi z interoperabilnostjo, na podlagi člena 20;
- (h) omogočanje državljanom, podjetjem, zlasti MSP, ter organizacijam civilne družbe, da zagotovijo povratne informacije o objavljeni vsebini.

2. Odbor lahko Komisiji predlaga, da na portalu interoperabilne Evrope objavi druge interoperabilnostne rešitve ali da navede sklic nanje.

3. Rešitve, dostopne prek portala interoperabilne Evrope:

- (a) niso predmet pravic tretjih oseb, ki preprečujejo njihovo distribucijo in uporabo;
- (b) ne vsebujejo osebnih podatkov ali zaupnih informacij;
- (c) imajo visoko stopnjo usklajenosti z rešitvami interoperabilne Evrope, kar se lahko dokaže z objavo rezultatov ocene interoperabilnosti iz člena 3 in iz Priloge;
- (d) uporabljajo licenco, ki omogoča, da se lahko rešitev vsaj ponovno uporabi s strani drugih subjektov Unije ali organov javnega sektorja, ali so izdane kot odprtokodna licenca;
- (e) se redno vzdržujejo pod odgovornostjo lastnika interoperabilnostne rešitve.

4. Kadar subjekt Unije ali organ javnega sektorja zagotavlja portal, katalog ali repozitorij s podobnimi funkcijami, sprejme potrebne in sorazmerne ukrepe za zagotovitev interoperabilnosti s portalom interoperabilne Evrope. Kadar taki portali zbirajo odprtokodne rešitve, omogočajo uporabo javne licence Evropske unije.
5. Komisija lahko sprejme smernice o interoperabilnosti za portale, kataloge ali repozitorije s podobnimi funkcijami, kot so navedene v odstavku 4.

Poglavje 3

Podporni ukrepi za interoperabilno Evropo

Člen 9

Podporni projekti za izvajanje politike

1. Odbor lahko predlaga, da Komisija vzpostavi projekte za podporo organom javnega sektorja pri digitalnem izvajanju politik Unije, ki zagotavljajo čezmejno interoperabilnost vseevropskih digitalnih javnih storitev (v nadaljnjem besedilu: podporni projekt za izvajanje politike).
2. Podporni projekt za izvajanje politike določa:
 - (a) obstoječe rešitve interoperabilne Evrope, ki so potrebne za digitalno izvajanje zahtev politike;
 - (b) vse manjkajoče interoperabilnostne rešitve, ki jih je treba razviti in ki so potrebne za digitalno izvajanje zahtev politike;
 - (c) druge priporočene podporne ukrepe, kot so usposabljanja, izmenjava strokovnega znanja ali medsebojni strokovni pregledi, ter možnosti financiranja za pomoč pri izvajanju interoperabilnostnih rešitev.
3. Komisija po posvetovanju z Odborom določi obseg, časovni razpored, potrebno vključenost določenih sektorjev in upravnih ravni ter delovne metode podpornega projekta. Kadar je Komisija na podlagi člena 3 že izvedla in objavila oceno interoperabilnosti, se rezultati te ocene upoštevajo pri vzpostavitvi podpornega projekta.
4. Za okrepitev podpornega projekta za izvajanje politike lahko Odbor predlaga vzpostavitev interoperabilnostnega regulativnega peskovnika na podlagi člena 11.
5. Rezultati podpornega projekta za izvajanje politike in interoperabilnostnih rešitev, razvitih v okviru tega projekta, so javno dostopni in objavljeni na portalu interoperabilne Evrope.

Člen 10

Inovacijski ukrepi

1. Odbor lahko predlaga, da Komisija določi inovacijske ukrepe za podporo razvoju in uporabi inovativnih interoperabilnostnih rešitev v Uniji (v nadaljnjem besedilu: inovacijski ukrepi).
2. Inovacijski ukrepi prispevajo k razvoju obstoječih ali novih rešitev interoperabilne Evrope in lahko vključujejo GovTech akterje.
3. Odbor lahko v podporo razvoju inovacijskih ukrepov predlaga vzpostavitev interoperabilnostnega regulativnega peskovnika.
4. Komisija rezultate inovacijskih ukrepov objavi na portalu interoperabilne Evrope.

Člen 11

Vzpostavitev interoperabilnostnih regulativnih peskovnikov

1. Za upravljanje interoperabilnostnih regulativnih peskovnikov so odgovorni sodelujoči subjekti Unije ali organi javnega sektorja. Interoperabilnostni regulativni peskovniki, ki vključujejo obdelavo osebnih podatkov, ki jo izvajajo organi javnega sektorja, se upravljajo pod nadzorom nacionalnih organov za varstvo podatkov ter drugih ustreznih nacionalnih, regionalnih ali lokalnih nadzornih organov. Interoperabilnostni regulativni peskovniki, ki vključujejo obdelavo osebnih podatkov, ki jo izvajajo subjekti Unije, se upravljajo pod nadzorom Evropskega nadzornika za varstvo podatkov.
2. Namen vzpostavitve interoperabilnostnega regulativnega peskovnika iz odstavka 1 je prispevati k naslednjim ciljem:
 - (a) spodbujati inovacije ter olajšati razvoj in uvajanje inovativnih digitalnih interoperabilnostnih rešitev za javne storitve;
 - (b) olajšati čezmejno sodelovanje med pristojnimi nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi organi in sinergije pri izvajanju javnih storitev;
 - (c) olajšati razvoj odprtega evropskega GovTech ekosistema, vključno s sodelovanjem z MSP, raziskovalnimi in izobraževalnimi ustanovami ter zagonskimi podjetji;
 - (d) izboljšati razumevanje organov glede priložnosti ali ovir za čezmejno interoperabilnost inovativnih interoperabilnostnih rešitev, vključno s pravnimi ovirami;
 - (e) prispevati k razvoju ali posodobitvi rešitev interoperabilne Evrope;
 - (f) prispevati k regulativnemu učenju, ki temelji na dokazih;
 - (g) izboljšati pravno varnost in prispevati k izmenjavi dobrih praks s sodelovanjem z organi, vključenimi v interoperabilnostni regulativni peskovnik, da se zagotovi skladnost s to uredbo ter, kadar je primerno, z drugim pravom Unije in nacionalnim pravom.
3. Za zagotovitev usklajenega pristopa in za podporo izvajanju interoperabilnostnih regulativnih peskovnikov lahko Komisija brez poseganja v drugo pravo Unije izda smernice in pojasnila.
4. Komisija po posvetovanju z Odborom na skupno zahtevo vsaj treh udeležencev odobri vzpostavitev interoperabilnostnega regulativnega peskovnika. Kadar je primerno, se v zahtevi navedejo informacije, kot so namen obdelave osebnih podatkov, akterji, ki pri tej zahtevi sodelujejo, in njihove vloge, kategorije zadevnih osebnih podatkov, njihovi viri in predvideno obdobje hrambe. Posvetovanje ne sme nadomestiti predhodnega posvetovanja iz člena 36 Uredbe (EU) 2016/679 in člena 40 Uredbe (EU) 2018/1725. Kadar se interoperabilnostni regulativni peskovnik vzpostavi za interoperabilnostne rešitve, ki podpirajo čezmejno interoperabilnost vseevropskih digitalnih javnih storitev, ki jih zagotavlja en ali več subjektov Unije, tudi s sodelovanjem organov javnega sektorja, odobritev ni potrebna.

Člen 12

Sodelovanje v interoperabilnostnih regulativnih peskovnikih

1. Sodelujoči subjekti Unije ali organi javnega sektorja zagotovijo, da so nacionalni organi za varstvo podatkov ter drugi nacionalni, regionalni ali lokalni organi povezani z delovanjem regulativnega peskovnika, če je za delovanje interoperabilnostnega regulativnega peskovnika potrebna obdelava osebnih podatkov ali če njegovo delovanje kako drugače spada v nadzorno pristojnost drugih nacionalnih, regionalnih ali lokalnih organov, ki zagotavljajo ali podpirajo dostop do podatkov. Udeleženci lahko po potrebi dovolijo, da v interoperabilnostnem regulativnem peskovniku sodelujejo tudi drugi GovTech akterji, kot so nacionalne ali evropske organizacije za standardizacijo, priglašeni organi, raziskovalni in eksperimentalni laboratoriji, inovacijska vozlišča in podjetja, ki želijo preizkusiti inovativne interoperabilnostne rešitve, zlasti MSP ter zagonska podjetja.
2. Sodelovanje v interoperabilnostnem regulativnem peskovniku je omejeno na obdobje, ki ustreza kompleksnosti in obsegu projekta, ki v nobenem primeru ne presega dveh let od vzpostavitve interoperabilnostnega regulativnega peskovnika. Sodelovanje se lahko podaljša za največ eno leto, če je to potrebno za doseg namena obdelave.

3. Sodelovanje v interoperabilnostnem regulativnem peskovniku temelji na posebnem načrtu, ki ga pripravijo udeleženci, in ob upoštevanju nasvetov drugih pristojnih nacionalnih organov ali Evropskega nadzornika za varstvo podatkov, kot je ustrezno. Načrt vsebuje najmanj naslednje:

- (a) opis vključenih udeležencev in njihovih vlog, opis predvidene inovativne interoperabilnostne rešitve in njenega predvidenega namena ter opis ustreznega postopka razvoja, preskušanja in potrjevanja;
- (b) zadevna posebna regulativna vprašanja in smernice, ki se pričakujejo od organov, ki nadzorujejo interoperabilnostni regulativni peskovnik;
- (c) posebne načine sodelovanja med udeleženci in organi ter vsemi drugimi akterji, ki sodelujejo v interoperabilnostnem regulativnem peskovniku;
- (d) mehanizem za obvladovanje in spremljanje tveganj za potrebe prepoznave preprečevanja in zmanjševanja tveganj;
- (e) ključne mejnike, ki jih morajo izpolniti udeleženci, da se v zvezi z interoperabilnostno rešitvijo šteje, da je pripravljena za začetek uporabe;
- (f) zahteve glede ocenjevanja in poročanja ter morebitno nadaljnje ukrepanje;
- (g) kadar je obdelava osebnih podatkov nujno potrebna in sorazmerna, razloge zanjo, navedbo kategorij zadevnih osebnih podatkov, namenov, za katere se osebni podatki obdelujejo, upravljavcev in obdelovalcev, vključenih v obdelavo, ter njihovih vlog.

4. Sodelovanje v interoperabilnostnih regulativnih peskovnikih ne vpliva na pooblastila katerih koli organov, ki nadzorujejo te peskovnike, za nadzor in popravne ukrepe.

5. Udeleženci v interoperabilnostnem regulativnem peskovniku so v skladu z veljavnim pravom Unije in nacionalnim pravom o odgovornosti še naprej odgovorni za kakršno koli škodo, povzročeno med njihovim sodelovanjem v interoperabilnostnem regulativnem peskovniku.

6. Osebni podatki se lahko v interoperabilnostnem regulativnem peskovniku obdelujejo za namene, ki niso tisti, za katere so bili prvotno zakonito zbrani, pod vsemi naslednjimi pogoji:

- (a) inovativna interoperabilnostna rešitev je razvita za varstvo javnih interesov v okviru visoke ravni učinkovitosti in kakovosti javne uprave in javnih storitev;
- (b) obdelani podatki so omejeni na to, kar je potrebno za delovanje interoperabilnostne rešitve, ki se razvija ali preskuša v interoperabilnostnem regulativnem peskovniku, tega delovanja pa ni mogoče učinkovito doseči z obdelavo anonimiziranih, sintetičnih ali drugih neosebni podatkov;
- (c) obstajajo učinkoviti mehanizmi za spremljanje, s katerimi se ugotovi, ali se med delovanjem interoperabilnostnega regulativnega peskovnika lahko pojavi veliko tveganje za pravice posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, kot je navedeno v členu 35(1) Uredbe (EU) 2016/679 in členu 39 Uredbe (EU) 2018/1725, ter mehanizem za odzivanje, s katerim se to tveganje nemudoma zmanjša in po potrebi ustavi obdelava;
- (d) vsi osebni podatki, ki se obdelujejo, so v funkcionalno ločenem, izoliranem in zaščitenem okolju za obdelavo podatkov pod nadzorom udeležencev, dostop do teh podatkov pa imajo samo ustrezno pooblaščen osebe;
- (e) nobeni obdelani osebni podatki ne smejo biti posredovani, preneseni ali drugače dostopni drugim strankam, ki niso udeleženci v interoperabilnostnem regulativnem peskovniku, razen če do takega razkritja pride v skladu z Uredbo (EU) 2016/679 ali, kadar je ustrezno, Uredbo (EU) 2018/1725 in so se vsi udeleženci s tem strinjali;
- (f) nobena obdelava osebnih podatkov ne vpliva na uporabo pravic posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, kot je določeno v pravu Unije o varstvu osebnih podatkov, zlasti v členu 22 Uredbe (EU) 2016/679 in členu 24 Uredbe (EU) 2018/1725;
- (g) vsi obdelani osebni podatki so zaščiteni z ustreznimi tehničnimi in organizacijskimi ukrepi ter se izbrišejo, ko se sodelovanje v interoperabilnostnem regulativnem peskovniku konča ali ko se izteče obdobje hrambe osebnih podatkov;
- (h) dnevnik obdelave osebnih podatkov se hrani ves čas trajanja sodelovanja v interoperabilnostnem regulativnem peskovniku, razen če pravo Unije ali nacionalno pravo ne določa drugače;

- (i) celovit in podroben opis postopka in utemeljitev za usposabljanje, preskušanje in potrjevanje interoperabilnostne rešitve se hranita skupaj z rezultati preskušanja kot del tehnične dokumentacije in se preneseta Odboru;
- (j) kratek povzetek interoperabilnostne rešitve, razvite v interoperabilnostnem regulativnem peskovniku, vključno z njenimi cilji in pričakovanimi rezultati, je objavljen na portalu interoperabilne Evrope.

7. Odstavek 1 ne posega v pravo Unije ali nacionalno pravo, ki določa podlago za obdelavo osebnih podatkov, potrebno za namene razvoja in preskušanja inovativnih interoperabilnostnih rešitev ter usposabljanja o teh rešitvah, ali katero koli drugo pravno podlago v skladu s pravom Unije o varstvu osebnih podatkov.

8. Udeleženci Odboru in Komisiji predložijo redna poročila in končno poročilo o rezultatih interoperabilnostnih regulativnih peskovnikov, vključno s primeri dobre prakse, pridobljenimi izkušnjami, varnostnimi ukrepi in priporočili o njihovem delovanju ter po potrebi o razvoju te uredbe in drugega prava Unije, ki se nadzoruje znotraj interoperabilnostnega regulativnega peskovnika. Odbor Komisiji izda mnenje o rezultatih interoperabilnostnega regulativnega peskovnika, v katerem po potrebi opredeli ukrepe, potrebne za izvajanje novih interoperabilnostnih rešitev za spodbujanje čezmejne interoperabilnosti vseevropskih digitalnih javnih storitev.

9. Komisija zagotovi, da so informacije o interoperabilnostnih regulativnih peskovnikih na voljo na portalu interoperabilne Evrope.

10. Komisija do 12. aprila 2025 sprejme izvedbene akte, s katerimi določi podrobna pravila in pogoje za vzpostavitev in delovanje interoperabilnostnih regulativnih peskovnikov, vključno z merili za upravičenost in postopkom za prijavo v interoperabilnostni regulativni peskovnik, njegov izbor, sodelovanje v njem in izstop iz njega, ter pravicami in obveznostmi udeležencev. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 22(2).

Člen 13

Usposabljanje

1. Komisija ob pomoči Odbora zagotovi gradivo za usposabljanje o uporabi evropskega okvira interoperabilnosti in o rešitvah interoperabilne Evrope, vključno z rešitvami, ki so brezplačne in odprtokodne. Subjekti Unije in organi javnega sektorja svojemu osebju, pooblaščenemu za strateške ali operativne naloge, ki vplivajo na vseevropske digitalne javne storitve, zagotovijo ustrezne programe usposabljanja o vprašanih interoperabilnosti.
2. Komisija za zaposlene v javnem sektorju, zlasti na regionalni in lokalni ravni, organizira tečaje usposabljanja o vprašanih glede interoperabilnosti na ravni Unije, da bi okrepila sodelovanje in izmenjavo primerov dobre prakse med osebjem subjektov Unije in organov javnega sektorja. Komisija zagotovi, da so tečaji usposabljanja javno in brezplačno dostopni na spletu.
3. Komisija spodbuja razvoj programa certificiranja o zadevah v zvezi z interoperabilnostjo za spodbujanje dobrih praks, kvalifikacij človeških virov in kulture odličnosti.

Člen 14

Medsebojni strokovni pregled

1. Vzpostavi se prostovoljni mehanizem za medsebojni strokovni pregled za olajševanje sodelovanja med organi javnega sektorja, katerega namen je pomagati tem organom pri uvajanju rešitev interoperabilne Evrope, podpirati vseevropske digitalne javne storitve ter izvajati ocene interoperabilnosti na podlagi člena.
2. Medsebojni strokovni pregled opravijo strokovnjaki za interoperabilnost iz držav članic, ki niso država članica, v kateri ima sedež organ javnega sektorja, v katerem se izvaja medsebojni strokovni pregled.

3. Vse informacije, pridobljene v okviru medsebojnega strokovnega pregleda, se uporabljajo izključno za namen tega medsebojnega strokovnega pregleda. Strokovnjaki za interoperabilnost, ki sodelujejo pri medsebojnem strokovnem pregledu, občutljivih ali zaupnih informacij, pridobljenih med tem pregledom, ne smejo razkriti tretjim osebam. Zadevna država članica zagotovi, da se drugim državam članicam in Komisiji brez nepotrebnega odlašanja sporočijo vsa tveganja nasprotja interesov v zvezi z imenovanimi strokovnjaki za interoperabilnost.
4. Strokovnjaki za interoperabilnost, ki izvajajo medsebojni strokovni pregled, v enem mesecu po njegovem zaključku pripravijo in predstavijo poročilo ter ga predložijo zadevnemu organu javnega sektorja in Odboru. Komisija poročilo objavi na portalu interoperabilne Evrope, kadar to odobri država članica, v kateri ima sedež organ javnega sektorja, v katerem se izvaja medsebojni strokovni pregled.
5. Komisija lahko po posvetovanju z Odborom sprejme smernice o metodologiji in vsebini medsebojnega strokovnega pregleda.

Poglavje 4

Upravljanje čezmejne interoperabilnosti

Člen 15

Odbor za interoperabilno Evropo

1. Ustanovi se Odbor za interoperabilno Evropo (v nadaljnjem besedilu: Odbor). Olajšuje strateško sodelovanje in svetuje glede uporabe te uredbe.
2. Odbor sestavljajo po en predstavnik iz vsake države članice in predstavnik iz Komisije.
3. Odbor regij, Agencija EU za kibernetno varnost (ENISA) in Evropski kompetenčni center za kibernetno varnost vsak imenuje enega strokovnjaka, ki je nato vabljen, da v Odboru sodeluje kot opazovalec.
4. Odboru predseduje Komisija. Predsedujoči lahko status opazovalca v Odboru podeli strokovnjakom, ki jih imenujejo subjekti, regije in organizacije Unije ter države kandidatke za članstvo v Uniji. Predsedujoči lahko *ad hoc* povabi strokovnjake s posebnim strokovnim znanjem v zvezi z zadevo na dnevnem redu. Komisija zagotovi sekretariat Odbora.

Člani Odbora si prizadevajo sprejemati odločitve s soglasjem. V primeru glasovanja se odloča z navadno večino vseh članov. Člani, ki glasujejo proti predlogu ali se glasovanja vzdržijo, imajo pravico, da se dokument, ki povzema razloge za njihovo stališče, priloži mnenjem, priporočilom ali poročilom.

5. Odbor ima naslednje naloge:
 - (a) sprejme smernice glede ocene interoperabilnosti na podlagi člena 3(5) in skupnega kontrolnega seznama iz Priloge k tej uredbi ter te smernice po potrebi posodablja;
 - (b) analizira informacije, zbrane na podlagi člena 3(2), in na podlagi tega poda predloge za izboljšanje čezmejne interoperabilnosti vseevropskih digitalnih javnih storitev;
 - (c) sprejme smernice o izmenjavi interoperabilnostnih rešitev iz člena 4;
 - (d) predlaga ukrepe za spodbujanje izmenjave in ponovne uporabe interoperabilnostnih rešitev;
 - (e) razvije in po potrebi posodablja evropski okvir interoperabilnosti ter ga predlaga Komisiji;
 - (f) podpira izvajanje interoperabilnostnih okvirov držav članic ter subjektov Unije ter drugih ustreznih politik, strategij ali smernic Unije in nacionalnih politik, strategij ali smernic, vključno z načelom „privzeto digitalen“ in pristopom „vgrajena interoperabilnost“;

- (g) ocenjuje usklajenost specializiranih interoperabilnostnih okvirov z evropskim okvirom interoperabilnosti in se odziva na zahteve Komisije za posvetovanje o navedenih okvirih;
 - (h) sprejme agendo za interoperabilno Evropo iz člena 19;
 - (i) priporoča rešitve interoperabilne Evrope in umakne take rešitve na podlagi dogovorjenih meril;
 - (j) spremlja splošno skladnost priporočenih interoperabilnostnih rešitev na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, vključno z informacijami o njihovih metapodatkih in kategorizaciji;
 - (k) Komisiji predlaga ukrepe, s katerimi se zagotovi, kadar je primerno, združljivost interoperabilnostnih rešitev z drugimi interoperabilnostnimi rešitvami, ki imajo skupen namen, hkrati pa po potrebi podpira dopolnjevanje z novimi tehnologijami ali prehod nanje;
 - (l) Komisiji predlaga, da na portalu interoperabilne Evrope objavi interoperabilnostne rešitve iz člena 8(2) ali da na tem portalu objavi sklic nanje;
 - (m) Komisiji predlaga, da vzpostavi podporne projekte za izvajanje politike, inovacijske ukrepe in druge ustrezne ukrepe, vključno s finančno podporo;
 - (n) opredeli primere dobre prakse glede vključevanja interoperabilnostnih rešitev v javna naročila in razpise;
 - (o) pregleda poročila o inovacijskih ukrepih, uporabi interoperabilnostnih regulativnih peskovnikov in medsebojnih strokovnih pregledih ter po potrebi predlaga nadaljnje ukrepe;
 - (p) predlaga ukrepe za povečanje interoperabilnostnih zmogljivosti organov javnega sektorja, kot so usposabljanja;
 - (q) ustreznim organizacijam in organom za standardizacijo predlaga ukrepe za prispevanje k evropskim dejavnostim za standardizacijo, zlasti s postopki iz Uredbe (EU) št. 1025/2012;
 - (r) predlaga ukrepe za sodelovanje z mednarodnimi organi ter raziskovalnimi in izobraževalnimi ustanovami, ki bi lahko prispevali k razvoju interoperabilnosti, zlasti z mednarodnimi skupnostmi na področju odprtokodnih rešitev, odprtih standardov ali tehničnih specifikacij in drugih platform;
 - (s) se usklajuje z Evropskim odborom za podatkovne inovacije iz Uredbe (EU) 2022/868 o interoperabilnostnih rešitvah za skupne evropske podatkovne prostore ter s katerim koli drugim subjektom Unije, ki se ukvarja z interoperabilnostnimi rešitvami, pomembnimi za javni sektor;
 - (t) redno obvešča in se usklajuje s koordinatorji za interoperabilnost iz člena 18 in kadar je ustrezno s skupnostjo interoperabilne Evrope o zadevah v zvezi z vseevropskimi digitalnimi javnimi storitvami, vključno z ustreznimi projekti in omrežji, ki jih financira Unija;
 - (u) Komisiji svetuje glede spremljanja in poročanja o uporabi te uredbe;
 - (v) Komisiji pravočasno zagotovi potrebne prispevke in podatke, ki se zahtevajo za učinkovito pripravo poročil v skladu s členom 20.
6. Odbor lahko ustanovi delovne skupine za preučevanje posameznih točk, povezanih z nalogami Odbora. Delovne skupine vključujejo člane skupnosti interoperabilne Evrope.
7. Odbor sprejme svoj poslovnik.

Člen 16

Skupnost interoperabilne Evrope

1. Skupnost interoperabilne Evrope s strokovnim znanjem in svetovanjem prispeva k dejavnostim Odbora, kadar slednji to zahteva.
2. Javni in zasebni deležniki ter organizacije civilne družbe in akademski udeleženci s prebivališčem ali sedežem v eni od držav članic se lahko registrirajo na portalu interoperabilne Evrope kot člani skupnosti interoperabilne Evrope.

3. Po potrditvi registracije se status članstva objavi na portalu interoperabilne Evrope. Članstvo ni časovno omejeno. Vendar ga lahko Odbor kadar koli prekliče iz sorazmernih in utemeljenih razlogov, zlasti če član ne more več prispevati k skupnosti interoperabilne Evrope ali če je zlorabil status člana skupnosti interoperabilne Evrope.
4. Člani skupnosti interoperabilne Evrope so lahko med drugim povabljeni, da:
 - (a) prispevajo k vsebini portala interoperabilne Evrope;
 - (b) zagotavljajo strokovno znanje v zvezi z razvojem interoperabilnostnih rešitev;
 - (c) sodelujejo v delovnih skupinah in pri drugih dejavnostih;
 - (d) sodelujejo pri podpornih ukrepih, določenih v členih 9 do 14;
 - (e) spodbujajo uporabo standardov in okvirov interoperabilnosti.
5. Odbor organizira letno spletno skupščino skupnosti interoperabilne Evrope.
6. Odbor sprejme kodeks ravnanja za skupnost interoperabilne Evrope. Kodeks ravnanja se objavi na portalu interoperabilne Evrope.

Člen 17

Pristojni nacionalni organi in enotne kontaktne točke

1. Vsaka država članica imenuje enega ali več pristojnih organov, ki so odgovorni za uporabo te uredbe. Države članice izmed svojih pristojnih organov imenujejo eno samo enotno kontaktno točko.
2. Enotna kontaktna točka ima naslednje naloge:
 - (a) v državi članici usklajuje vsa vprašanja, povezana s to uredbo;
 - (b) zagotavlja podporo organom javnega sektorja v državi članici pri vzpostavitvi ali prilagoditvi postopkov, s katerimi izvajajo za ocene interoperabilnosti iz člena 3 in iz Priloge;
 - (c) prek portala interoperabilne Evrope ali drugega ustreznega portala spodbuja izmenjavo in ponovno uporabo interoperabilnostnih rešitev;
 - (d) k portalu interoperabilne Evrope prispeva specifična znanja glede posamezne države;
 - (e) usklajuje in spodbuja dejavno udeležbo najrazličnejših nacionalnih, regionalnih in lokalnih subjektov pri podpornih projektih za izvajanje politike in inovacijskih ukrepih iz členov 9 do 14;
 - (f) zagotavlja podporo organom javnega sektorja v državi članici pri sodelovanju z ustreznimi organi javnega sektorja v drugih državah članicah glede tem, ki jih zajema ta uredba.
3. Države članice zagotovijo, da imajo pristojni organi ustrezne pristojnosti in vire za učinkovito in uspešno izvajanje nalog, ki so jim bile dodeljene.
4. Države članice vzpostavijo potrebne strukture sodelovanja med vsemi nacionalnimi organi, ki sodelujejo pri izvajanju te uredbe. Te strukture lahko temeljijo na obstoječih pooblastilih in postopkih na tem področju.
5. Vsaka država članica Komisijo brez nepotrebnega odlašanja uradno obvesti o imenovanju svoje enotne kontaktne točke in vseh naknadnih spremembah v zvezi z njo ter jo obvesti o drugih nacionalnih organih, ki vršijo pregled nad delovanjem interoperabilnostne politike. Vsaka država članica javno objavi imenovanje svoje enotne kontaktne točke. Komisija objavi seznam imenovanih enotnih kontaktnih točk.

Člen 18

Koordinatorji za interoperabilnost za subjekte Unije

Kateri koli subjekt Unije, ki ureja, zagotavlja ali upravlja vseevropske digitalne javne storitve, imenuje koordinatorja za interoperabilnost, ki je pod nadzorom svoje najvišje ravni upravljanja, da se zagotovi prispevek tega subjekta Unije k izvajanju te uredbe.

Koordinator za interoperabilnost zagotavlja podporo znotraj tega subjekta Unije pri vzpostavljanju ali prilagajanju njegovih notranjih postopkov za izvajanje ocene interoperabilnosti.

Poglavje 5

Načrtovanje in spremljanje interoperabilne Evrope

Člen 19

Agenda za interoperabilno Evropo

1. Po organizaciji postopka javnega posvetovanja prek portala interoperabilne Evrope, ki med drugim vključuje člane skupnosti interoperabilne Evrope in koordinatorje za interoperabilnost, Odbor vsako leto sprejme strateško agendo za načrtovanje in usklajevanje prednostnih nalog za razvoj čezmejne interoperabilnosti vseevropskih digitalnih javnih storitev (v nadaljnjem besedilu: agenda za interoperabilno Evropo). V agendi za interoperabilno Evropo se upoštevajo dolgoročne strategije Unije za digitalizacijo, obstoječi programi financiranja Unije in tekoče izvajanje politike Unije.
2. Agenda za interoperabilno Evropo vsebuje:
 - (a) oceno potreb za razvoj interoperabilnostnih rešitev;
 - (b) seznam tekočih in načrtovanih podpornih ukrepov za interoperabilno Evropo;
 - (c) seznam predlaganih nadaljnjih ukrepov na podlagi inovacijskih ukrepov, vključno z ukrepi v podporo odprtokodnim interoperabilnostnim rešitvam;
 - (d) opredelitev sinergij z drugimi ustreznimi programi in pobudami Unije ter nacionalnimi programi in pobudami;
 - (e) navedbo možnosti financiranja, ki so na voljo za podporo vključenim prednostnim nalogam.
3. Agenda za interoperabilno Evropo ne sme nalagati finančnih obveznosti ali dodatnih upravnih bremen. Komisija agendo za interoperabilno Evropo po njenem sprejetju objavi na portalu interoperabilne Evrope in redno objavlja najnovejše informacije o njenem izvajanju.

Člen 20

Spremljanje in ocenjevanje

1. Komisija spremlja napredek pri razvoju vseevropskih digitalnih javnih storitev, da bi zagotovila podporo za z dokazi podprto oblikovanje politik in za ukrepe, ki so potrebni v Uniji na nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Pri spremljanju se daje prednost ponovni uporabi obstoječih podatkov o spremljanju, pridobljenih na ravni Unije, nacionalni ravni in mednarodni ravni, ter avtomatiziranemu zbiranju podatkov. Komisija se pri pripravi metodologije, kazalnikov in postopka v zvezi s spremljanjem posvetuje z Odborom.
2. Komisija v zvezi s temami, ki so posebnega pomena za izvajanje te uredbe, spremlja:
 - (a) napredek pri čezmejni interoperabilnosti vseevropskih digitalnih javnih storitev v Uniji;
 - (b) napredek pri izvajanju evropskega okvira interoperabilnosti v državah članicah;

- (c) uporabo interoperabilnostnih rešitev za različne javne storitve v državah članicah;
 - (d) razvoj odprtokodnih interoperabilnostnih rešitev za javne storitve, inovacije v javnem sektorju in sodelovanje z GovTech akterji, tudi z MSP in zagonskimi podjetji, na področju čezmejnih interoperabilnih javnih storitev, ki se bodo v Uniji izvajale ali upravljale elektronsko;
 - (e) okrepljene spretnosti javnega sektorja na področju interoperabilnosti.
3. Komisija rezultate spremljanja objavi na portalu interoperabilne Evrope. Kadar je to izvedljivo, se objavijo v strojno berljivem formatu.
4. Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predloži in predstavi letno poročilo o interoperabilnosti v Uniji. V tem poročilu se:
- (a) navede napredek pri čezmejni interoperabilnosti vseevropskih digitalnih javnih storitev v Uniji;
 - (b) opredelijo večje ovire pri izvajanju in dejavniki, ki spodbujajo uporabo čezmejnih interoperabilnih javnih storitev v Uniji;
 - (c) navedejo rezultati, doseženi v določenem obdobju pri izvajanju evropskega okvira interoperabilnosti, uporabi interoperabilnostnih rešitev, izboljšanju spretnosti na področju interoperabilnosti, razvoju odprtokodnih interoperabilnostnih rešitev za javne storitve ter povečanju inovacij v javnem sektorju in sodelovanja z GovTech akterji.
5. Komisija do 12. januarja 2028 in nato vsaka štiri leta Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o uporabi te uredbe, ki vključuje sklepe v zvezi z njeno oceno. V poročilu posebej oceni, ali je treba vzpostaviti obvezne interoperabilnostne rešitve.
6. V poročilu iz odstavka 5 se zlasti oceni:
- (a) učinek te uredbe na čezmejno interoperabilnost kot dejavnik, ki omogoča nemotene in dostopne digitalne javne storitve v Uniji;
 - (b) večja učinkovitost, vključno z zmanjšanjem upravnih bremen pri postopkih spletnih transakcij zaradi čezmejne interoperabilnosti, za državljane in podjetja, zlasti MSP in zagonska podjetja;
 - (c) potreba po kakršnih koli dodatnih politikah, ukrepih ali dejavnostih, ki so potrebne na ravni Unije.
7. Kadar časovni okvir poročil iz odstavkov 4 in 5 sovпада, lahko Komisija obe poročili združi.

Poglavje 6

Končne določbe

Člen 21

Stroški

1. Ob upoštevanju razpoložljivosti sredstev se iz splošnega proračuna Unije krijejo stroški za:
- (a) razvoj in vzdrževanje portala interoperabilne Evrope;
 - (b) razvoj, vzdrževanje in spodbujanje rešitev interoperabilne Evrope;
 - (c) podporne ukrepe za interoperabilno Evropo.
2. Stroški iz odstavka 1 se krijejo v skladu z veljavnimi določbami ustreznega temeljnega akta.

*Člen 22***Postopek v odboru**

1. Komisiji pomaga odbor. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

*Člen 23***Začetek veljavnosti**

1. Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.
2. Uporablja se od 12. julija 2024.

Člen 3(1) do (4) in člen 17 pa se uporabljata od 12. januarja 2025.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Strasbourgu, 13. marca 2024

Za Evropski parlament
predsednica
R. METSOLA

Za Svet
predsednica
H. LAHBIB

PRILOGA

SKUPNI KONTROLNI SEZNAM ZA POROČILA O OCENI INTEROPERABILNOSTI

V poročilo iz člena 3(2) se vključijo naslednji elementi:

1. Splošne informacije
 - Subjekt Unije ali organ javnega sektorja, ki izda poročilo in zagotovi druge ustrezne informacije
 - Zadevna pobuda, projekt ali ukrep
 2. Zahteve
 - Zadevne vseevropske digitalne javne storitve
 - Ocenjene zavezujoče zahteve
 - Javni in zasebni deležniki, ki jih to zadeva
 - Ugotovljeni učinki na čezmejno interoperabilnost
 3. Rezultati
 - Rešitve interoperabilne Evrope, določene za uporabo
 - Druge ustrezne interoperabilnostne rešitve, kadar je ustrezno, vključno z vmesniki stroj-stroj
 - Preostale ovire za čezmejno interoperabilnost
-